

(1) ספר בראשית פרק יט

- (א) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעֶרְבַּי וְלוֹט יָשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֹם וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקָּם לִקְרֹאתָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֲפִים אַרְצָה:
(ב) וַיֹּאמֶר הֲנָה נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עִבְדְּכֶם וְלִינִי וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁפַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְרַחוּב נָלִין:
(ג) וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אֶפֶה וַיֹּאכְלוּ:

(2) רבינו בחיי על בראשית פרק יט פסוק ג

(ג) ומצות אפה ויאכלו - מפני שלא הביאו הלחם בסעודת אברהם באר כאן ומצות אפה ויאכלו, כי בכאן אכלו לחם ושם היה הבשר מסתלק ראשון כקרבן הקרב על גבי המזבח:

(3) רד"ק על בראשית פרק יט פסוק ג

ואפה להם מצות שלא ימתינו עד שיתחמץ הבצק ומה שיכול לתקן במהרה תקן. וזהו מדרך ארץ להכין לאורח הבא מה שיוכל להכין במהרה כי הוא עייף וצריך לאכול ולשתות לפיכך נכתב הסיפור הזה ללמדך דרך ארץ.

(4) רש"י על בראשית פרק יט פסוק ג

ומצות אפה - פסח היה:

(5) באר בשדה על רש"י שם

פסח היה: דאם לא כן מה טעם אמר ומצות אפה אחר ויעש להם משתה הא ודאי אי אפשר למשתה בלא לחם אלא ודאי הא קמ"ל להביא להם מצות ולא חמץ דפסח היה

(6) ספר בראשית פרק יח

(י) וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ פְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שִׁמְעַת פְּתַח הָאֵקֶל וְהוּא אֶחְרָיו:

(7) רש"י על בראשית פרק יח פסוק י

(י) כעת חיה - כעת הזאת לשנה הבאה ופסח הי' ולפסח הבא נולד יצחק מדלא קרינן כעת אלא פְּעֵת. כעת חיה כעת הזאת שתהא חיה לכם שתהיו כלכם שלימים וקיימים:

(8) פסיקתא רבתי פרשה ו

בחודש שנוולד בו יצחק שבניסן נולד יצחק ומניין אלא כשהמלאכים באים אצל אברהם מהו אומר לושי ועשי עגות (בראשית י"ח ו') שהיה פסח

(10) מדרש רבה בראשית פרשה נ פסקה יב

א"ר לוי משל למדינה שהיו לה שני פיטרונין אחד עירוני ואחד בן המדינה וכעס עליהם המלך ובקש לרדותן אמר המלך אם רודה אני אותם בפני בני המדינה עכשיו הן אומרים אלו היה עירוני כאן היה מתקיים עלינו ואילו היה בפני עירוני עכשיו הן אומרין אילו בן המדינה שם היה מתקיים עלינו כך לפי שהיו סדומיים מהם עובדים לחמה ומהם עובדים ללבנה אמר הקב"ה אם אני רודה אותן ביום עכשיו הם אומרין אילו היתה לבנה שם היתה מקיימת עלינו אם אני רודה אותם בלילה עכשיו הם אומרין אילו היתה החמה שם היתה מקיימת עלינו אלא נקם מהם בששה עשר בניסן בשעה שהחמה ולבנה עומדים ברקיע הה"ד השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה וגו':

(11) הגדה של פסח

זוֹעֲמוּ סְדוּמִים וְלִהְיוּ בְּאֵשׁ בְּפֶסַח. חֲלֹץ לוֹט מִהֶם וּמִצּוֹת אֶפֶה בְּקֶזֶץ פֶּסַח. טַאטְאֵת אֲדָמַת מוֹף וְנוֹף בְּעֶבְרָה בְּפֶסַח. וַאֲמַרְתֶּם וַיִּבַח פֶּסַח:

(12) ספר בראשית פרק כז

(ט) לָךְ נָא אֶל הַצֹּאן וְקַח לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים עִזִּים טְבִיבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מִטְעָמִים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהָב:

(13) רש"י על בראשית פרק כז פסוק ט

שני גדיי עזים - וכי שני גדיי עזים היה מאכלו של יצחק אלא פסח הי' האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים. בפרקי דר"א:

(14) ספר בראשית פרק כז

(ב) וַיֹּאמֶר הֲנִה נָא זִקְנָתִי לֹא יִדְעָתִי יוֹם מוֹתִי:

15 רש"י על בראשית פרק כז פסוק ב

(ב) לא ידעתי יום מותי - א"ר יהושע בן קרחה אם מגיע אדם לפרק אבותיו ידאג חמש שנים לפניהם וחמש לאחר כן ויצחק היה בן קכ"ג (כי יעקב בן ס"ג כשנתברך דוק ברש"י סוף הסדר) אמר שמא לפרק אמי אני מגיע והיא בת קכ"ז מתה והריני בן ה' שנים סמוך לפרקה לפיכך לא ידעתי יום מותי שמא לפרק אמי שמא לפרק אבא:

16 ספר בראשית פרק יט

(יא) וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הֵכּוּ בַסַּנְוָרִים מִקֶּטֶן וְעַד גְּדוֹל וַיֵּלְאוּ לְמִצָּא הַפֶּתַח:

(יד) וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל חֲתָנָיו לִקְחֵי בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי מִשְׁחִית יְדֹנָד אֶת הָעִיר וַיְהִי כַמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו:

(טז) וַיִּתְמַהֲמַה וַיַּחְזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְנִדּוֹ אֲשֶׁתוֹ וּבְנִדּוֹ שְׂתֵי בְנֹתָיו בְּחִמְלַת יְדֹנָד עָלָיו וַיִּצְאָהוּ וַיַּנְחֵהוּ מִחוּץ לְעִיר:

(כב) מִהָרַם הִמְלִיט שְׂמָה כִּי לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דְּבָר עַד בְּאֶף שְׂמָה עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הָעִיר צוּעֵר:

(כד) וַיְדַוֵּד הַמְּטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה גְּפָרִית וְאֵשׁ מֵאֵת יְדֹנָד מִן הַשָּׁמַיִם:

17 ספר בראשית פרק יג

(י) וַיֵּשֶׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת כָּל כַּפְר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה לִפְנֵי שַׁחַת יְדֹנָד אֶת סֹדֶם וְאֶת עֲמֹרָה כִּגְוֹן יְדֹנָד כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶכָה צֵעֵר:

18 ספר בראשית פרק יט

(ל) וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעֵר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וּשְׂתֵי בְנֹתָיו עִמּוֹ כִּי יָרָא לְשִׁבְתָּ בְּצוּעֵר וַיֵּשֶׁב בְּמַעְרָה הוּא וּשְׂתֵי בְנֹתָיו:

19 ספר דברים פרק כג

(ד) לֹא יָבֹא עִמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקִהְלֵי יְדֹנָד גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לָהֶם בְּקִהְלֵי יְדֹנָד עַד עוֹלָם:

(ה) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלַחֵם וּבַמַּיִם בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר שָׁכַר עָלֶיךָ אֶת בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר מִפְתּוֹר אֲרָם נְהַרְיָם לְקַלְלֶךָ:

(ו) וְלֹא אָבָה יְדֹנָד אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלַעַם וַיִּהְיֶה יְדֹנָד אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ כִּי אָהַבְךָ יְדֹנָד אֱלֹהֶיךָ:

(ז) לֹא תִדְרֹשׁ שְׁלֵמָם וְטִבְתָּם כֹּל יְמֵיךָ לְעוֹלָם:

20 הגדה של פסח

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הֵיזָה אוֹמֵר, כָּל שְׂלֵא אָמַר שְׁלֵשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַפֶּסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹכְתּוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: פֶּסַח. מִצָּה. וּמְרוֹר: